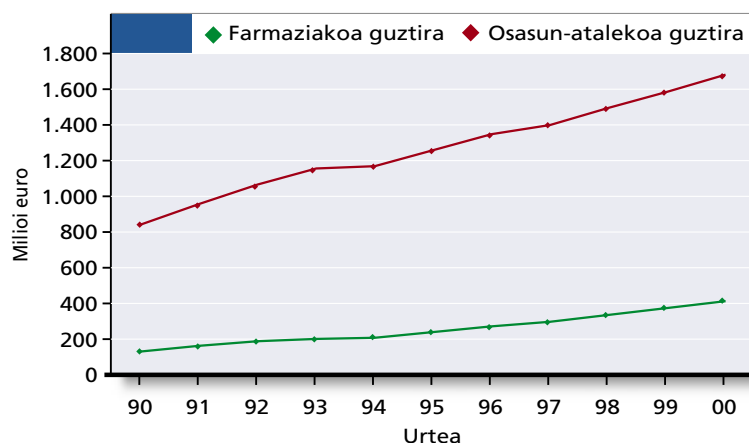

10 irudia. Osasun- eta farmazia-gastuaren eboluzioa. EHAE. 1990-2000.

4. Osasun publikoko programak

Osasun Sailak asistentzia sanitarioa eskainiz gain, osasuna babesteko eta promozionatzeko programak eta gaixotasuna prebenitzeko programak eskaintzen ditu.

4.1. Osasunaren babesa

Osasuna babesteko programen oinarritzko helburua da, biztanleriaren osasunean eragina izan dezaketen kanpo-inguruko faktoreak zaintzea eta kontrolatzea. Horregatik, programak airearen, uren, lur-zoruaren eta elikadura-segurtasunaren kalitatea kontrolatzeko egiten dira batez ere.

♦ Airea

Airearen kutsadurari, bai biotikoari eta bai abiotikoari, lepora dakizkioke hainbat osasun-arazo. Airea kontrolatzeko jokabideak zenbait instituzioren bidez egiten dira; eta Osasun Sailaren ardurara da kutsagarrien kontzentrazioa determinatzea.

♦ Ura

EHAEko ur-hornidura guztietako kontsumo-uren kalitatea zaindu eta kontrolatzen du Osasun Sailak. Eta ondartzeko eta igerilekuen egoera higieniko-sanitarioak zaintzeko programak ere garatzen ditu.

♦ Janariak

Elikadura-segurtasuna kontrolatzeko Osasun Sailak garatzen dituen programen barruan daude besteak beste:

- Elikadura-establezimenduak ikuskatzea, hauek guztiak zaintzeko; instalazioen egoera, manipulazio-prozesuak, lehengaiak eta azken produktua.
- Elikadura-arrisku nagusiko jardueren programa; programa horren helburua da osasun-arrisku handia gerta daitekeen establezimenduetan prebentzio-neurriak azken punturaino eramatea.
- Hiltegietako ikuskapen iraunkorra.
- Janarien segurtasun kimikoa zaintzea, kutsagarrien eta nutrienteen ingestak determinatuz; determinazio hori egiteko, Dieta Osoa aztertu eta janari zehaztuetan kontrol selektiboak egiten dira.
- Segurtasun mikrobiologikoko programa; prozedurak normalizatuz eta laginak bilduz determinazio analitikoak egiteko.

♦ Beste programa batzuk

Badaude beste programa batzuk osasuna babesteko, esaterako jarduera gogaikarri, osasungaitz, kaltegarri eta arriskutsuak (GOKA) tramitatzeko programa; edo proiektio publikoko establezimenduen programa. Programa horien helburua da zentroen egoera higienikoak zentsatu eta ebaluatzea, zeren, zentro horien jarduera edo beraietan atenditzen den biztanleria kontuan hartuta, hobeto kontrolatu behar baitira. Gainera, babes erradiologikoko programa bat ere badago, osasunean erradiazio ionikoek eragin ditzaketen ondorio negatiboak prebenitzeko.

4.2. Osasunaren promozioa eta gaixotasunaren prebentzioa

Izenburu honetan ondoko programak sartu dira:

- Tabakismoa prebenitu, kontrolatu eta murrizteko programa, erretzen ez dutenei laguntzeko beren osasuna babestuz, eta erretzeari utzi nahi diotenei adore eman eta laguntzeko.
- Haurren istripu-lesioak prebenitzeko Zainbide proiektua; proiektu horren helburua haurren istripuak murriztea da.
- Metabolopaten programa, jaioberrietan metabolopatiak goiz detektatzeko.
- Haurren eta helduen txertaketa-programa, EHAEan gaixotasun immuno-prebenigarriak erradikatzeko edo beren intzidentzia gutxitzeko.